



«قَدْر قلم» و «کرامت کتابت»/ آغاز وحی با ترغیب به قلم و خواندن مکتوب

آیت الله جوادی آملی گفت: چون نظام تشریع هماهنگ با تکوین است و نظم عینی، اگر به صورت علمی تبلور یابد، کتاب آسمانی خواهد شد و نظم علمی اگر تمثّل یا تجسّد عینی پیدا کند، جهان خارج خواهد بود.

آیت الله جوادی آملی گفت: چون نظام تشریع هماهنگ با تکوین است و نظم عینی، اگر به صورت علمی تبلور یابد، کتاب آسمانی خواهد شد و نظم علمی اگر تمثّل یا تجسّد عینی پیدا کند، جهان خارج خواهد بود.

به گزارش خبرگزاری مهر، سرانه مطالعه در کشوری که برای دانش آموزانش از دوران کودکی کتاب را به عنوان بهترین مونس و یار همراه برایش معرفی کرده اند، پایین است و این همت هر چه بیشتر خود افراد جامعه، مدیریت بهتر خانواده ها و تدبیر مسئولین فرهنگی کشور را می طلبد.

اهمیت کتاب و کتابت در آموزه های دینی ما مورد غفلت قرار گرفته در حالیکه درنگاه حکیم متأله آیت الله العظمی جوادی آملی آغاز وحی رسول عالمیان(ص) با ترغیب به قلم و خواندن مکتوب همراه بوده است.

در نوشتار ذیل سعی شده است تا فرازهایی از فرمایشات وی را در همین راستا خصوصا جهت نسل جوان که به صورت پیام آمده است تقدیم حضور شود:

آنچه در این پیام، پیرامون «قَدْر قلم» و «کرامت کتابت» ارایه می شود، عبارت است از:

• اسلام که صحابه قلم را اصحاب کرم می داند، نه تنها از اصل علم حمایت کرده است و فراگیری آن را لازم دانست: «طلب العلم فريضة على كلّ مسلم و مسلمة»، بلکه فنون شاخص علم و رشته های مهم آن را در آیه محکمه و ستّ قائمه و فريضه عادله دانست. نویسندگان حوزوی و دانشگاهی که متوئیان اصلی تدوین مطالب علمی اند، همواره کوشا و آگاه باشند که توقع جامعه، به ویژه ملت بزرگ انقلابی ایران اسلامی از مرکب قلم آنان به اندازه انتظار آنان از خون شهیدانی است که استقلال مملکت، آزادی امت و استقرار نظام دینی مرهون آن است.

• قداست علم نافع، نه تنها مایه کرامت قلم و پایه حرمت کتابت و سبب ارج مکتوب است، بلکه عامل اعتلای مرکب و برابری بلکه برتری آن بر خون سرخ شهیدان شاهد است؛ حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم که در معارف دینی جز حق نمی گوید: (و ما ينطق عن الهوى)، چه اینکه هیچ حقی را نیز کتمان نمی کند: (و ما هوَ على الغيب بضنين)، مرکب عالمان قلمزن را برتر از خون مجاهدان نستوه صحنه پیکار حق علیه باطل معرفی کرد: «يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِدادُ الْعُلَمَاءِ وَ دَمُ الشَّهْدَاءِ فَيَرْجَحُ عَلَيْهِم مِدادُ الْعُلَمَاءِ عَلَى دَمِ الشَّهْدَاءِ». لذا آن حضرت (ص) آزادی علم را رهین قلم دانست و رهایی آن را در بند کتابت: «قيدوا العلم بالكتاب».

در بخش معاد که با وزن حق، هرگونه عقیده، حُلق، رفتار و گفتار در میزان حقیقت انجام می شود: (و الوزن يومئذ الحق)، چیزی که همسنگ مرکب است، خون شهید است؛ یعنی تمام هویت بدنی یک انسان است؛ نه خون جانباز که بخشی از آن هویت است. از آنجا می توان رجحان قلم بر شمشیر حق را استنباط کرد، زیرا معیار مزیت مرکب عالم حق مدار بر خون شهید حق محور آن است که نبرد علمی از سنخ جهاد اکبر است و جنگ عملی از قبیل جهاد اصغر و همین میزان در موازنه قلم و شمشیر یافت می شود.

• حرمت علم، قلم و بیان را محترم شمرد و خدای متان به طور ویژه از این سه خبر داد:

یک. (علم بالقلم)

دو. (علم الإنسان ما لم يعلم)

سه. (علمه البیان)

بهترین بهره ای که اسلام از این عناصر محوری فرهنگ برده است، این بود که حضرت رسول گرامی (ص) در اولین فرصت زرین دینی، عده ای که امیرمؤمنان حضرت علی بن ابی طالب(ع) در رأس همه آنان بود، به کتابت وحی مأمور کرد و قرآن نویسی را همراه با قرائت آن آغاز کرد. تدوین وحی به دستور خود وحی و به دست سید اوصیای الهی، به مثابه قانون اساسی فنّ شریف کتابت است. از این رهگذر، ابن ندیم در فهرست خود آورده است: «عُقُول الرّجال تحت اِسنان اِقلامها». پس کسی که قلم تکلیف از او برداشته شد، حقّ قلمزنی ندارد.

• خداوند فرشتگان معصومی را مأمور تدوین معارف قضا و مطالب قدر در الواح مجرّد و ملکوتی کرد تا آنچه در قلمرو هستی می گذرد، برابر قانون مدوّن قبلی باشد، و کرام کاتبین را فرمان داد، تا هرچه در قلب و قالب بشر عبور می کند، ثبت کنند تا در صحنه داوری، بدون افزایش یا کاهش محسوب شود، بنابراین نظام تکوین با قلم و کتابت مناسب خود همراه است.

• چون نظام تشریع هماهنگ با تکوین است و نظم عینی، اگر به صورت علمی تبلور یابد، کتاب آسمانی خواهد شد و نظم علمی اگر تمثّل یا تجسّد عینی پیدا کند، جهان خارج خواهد بود، لذا آغاز وحی با ترغیب به قلم و خواندن مکتوب همراه بود تا پیامبر اسلام(ص)، جامعه را به فرهنگ تدوین آشنا نماید: (الذی علّم بالقلم علم الإنسان ما لم یعلم) و جهل علمی و جهالت عملی را با بنان و بیان اندیشوران وارسته برطرف کند تا امت فرهنگ مدار، اولاً «مدینة العلم» را بشناسند و ثانیاً درب ورودی آن را شناسایی کنند و ثالثاً از در ولایت، وارد شهر دانش شوند.